

Børne- og Undervisningsministeriet
Juridisk kontor
1216 København K
aarjk@uvm.dk

Den 8. maj 2023

Høring af lovforslag, som udmønter aftale om at styrke undervisningen for anbragte børn og unge

Dansk Erhverv har modtaget udkast til forslag for både ny lov om behandlings- og specialundervisningstilbud til børn og unge samt udkast til lovforslag om ændring af lov om folkeskolen, lov om social service, lov om socialtilsyn og lov om velfærdsaftaler på dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet.

Dansk Erhverv takker for muligheden for at give input, og vil først komme med generelle kommentarer til tilsendte og herefter specifikke kommentarer til *Udkast til forslag til en ny lov om behandlings- og specialundervisningstilbud til børn og unge*.

Dansk Erhverv og dets medlemmer støtter generelt op om formålet med lovforslaget, således Danmark skal kunne levere den bedste undervisning og den rette støtte og behandling med henblik på, at børnene og de unge får de bedst mulige forudsætninger som voksne.

Udkast til forslag til en ny lov om behandlings- og specialundervisningstilbud til børn og unge

Generelt set er det centralt for Dansk Erhverv at understrege, at kommunalbestyrelsen med lovforslagets nye kvalitetsaftaler tildeles en række tilsynsopgaver, som vi ikke mener, at de er klædt på til at løse. I de nye kvalitetsaftaler skal de tage stilling til en række forhold, som de har begrænsede forudsætninger for at vurdere, f.eks. ledelsens løn. Flere af de nye tiltag bidrager ikke til den politiske ambition om at styrke kvaliteten i behandlings- og specialundervisningstilbuddene, men trækker snarere ressourcer fra kerneopgaven til bureaukratiske øvelser.

Dertil er det fra Dansk Erhvervs perspektiv bekymrende, at socialtilsynet med nærværende lovforslag har myndighed til at sanktionere specialundervisningstilbud på opholdssteder eller døgninstitutioner, men at kommunalbestyrelsen omvendt har det fulde myndighedsansvar på behandlings- og specialundervisningstilbud.

Derfor vil Dansk Erhverv i overensstemmelse med Selveje Danmark anbefale, at kommunalbestyrelsen indkøber socialtilsynet til at føre såvel det økonomiske tilsyn som tilsynet med det socialpædagogiske arbejde og behandling på behandlings- og specialundervisningstilbud. Ydermere, at det indskrives i lovtæksten, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at følge socialtilsynets vurdering. Kun dermed garanteres en vis ensartethed ift. tilsynsvurderinger og kvalitetsniveau på tværs

af behandlings- og specialundervisningstilbud – uanset om de er tilknyttet et anbringelsessted eller ej.

Specifikke bemærkninger:

I indledningen af lovforslaget beskrives det, hvordan tilbuddene skifter navn fra dagbehandlingstilbud til behandlings- og specialundervisningstilbud for at tydeliggøre tilbuddenes dobbelte formål.

Dansk Erhverv anbefaler:

- Ministeriet bedes afklare, om dette har nogen indholdsmæssig betydning.

§ 2

Under § 2 foreslås det, at behandlings- og specialundervisningstilbud fremadrettet kun kan oprettes af regionsrådet, kommunalbestyrelsen eller private leverandører. Private leverandører defineres endvidere som selvejende institution, forening, aktieselskab, anpartsselskab, partnerselskab eller virksomhed med begrænset ansvar omfattet af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder.

Det foreslåede i bestemmelsens 2. pkt. vil derfor resultere i, at private tilbud alene vil kunne oprettes i de opregnede virksomhedsformer, og derfor ikke vil kunne oprettes og drives som personligt ejede virksomheder. Ministeriet beskriver, at formålet med den foreslåede bestemmelse er at understøtte muligheden for at føre et effektivt tilsyn med tilbuddenes økonomi og at sikre bedre gennemsigtighed i tilbuddenes økonomi.

Dansk Erhverv finder det centralt, at der kan føres et effektivt tilsyn med tilbuddets økonomi og sikre en gennemsigtighed, hvor dette sikres hos kommunen, regionen og de ikke-offentlige leverandører.

Dansk Erhverv anbefaler:

- Hvis formålet er at understøtte muligheden for et effektivt tilsyn med tilbuddenes økonomi og sikre gennemsigtighed, bør der også være en gennemgang af den kommunale økonomi med henblik på at sikre, at alle faktorer medregnes på en retfærdig og gennemsigtig måde på baggrund af samtlige budgetterede direkte og indirekte langsigtede omkostninger.
- For at understøtte tilbuddenes økonomi og sikre gennemsigtighed anbefaler Dansk Erhverv etableringen af en uafhængig kontrolenhed under Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, som skal sikre ensartet og korrekt beregning af afregningspriser for ikke-offentlige leverandører eller gennem revisorpåtegnede regnskaber på enhedsniveau.

§ 4

Dansk Erhverv anbefaler:

- Dansk Erhverv anbefaler, at der etableres en samlet national skabelon for kvalitetsaftaler, som kommunerne også bliver forpligtet til at anvende. Skabelonen skal vise de nødvendige kvalitetsmæssige oplysninger på et ensartet og målbart grundlag.

- Kvalitetsaftalerne skal være gensidigt bindende for både kommunerne og tilbuddet. Det skal være med til at understøtte et stærkt og velfungerende samarbejde. Derfor bør det konsekvent fremhæves i bemærkningerne til lovforslaget.
- Ministeriet skriver, at et behandlings- og specialundervisningstilbud, der vedblivende ikke modtager elever/børn og unge, ikke vil være økonomisk bæredygtigt. Der er brug for en præcision af, hvad dette indebærer og hvornår en så fald beslutning vil blive truffet.
- Ministeriet skriver, at der skal være et rimeligt forhold mellem pris og kvalitet i budgettet for tilbuddet. Der er behov for en præcisering af, hvordan denne såkaldte rimelighed vurderes.
- I udarbejdelsen af kvalitetsaftaler skriver ministeriet, at parter og interessenter vil skulle inddrages i udformningen af skabeloner. Dansk Erhverv ønsker at deltage i denne dialog og udformning.

§ 5

Det foreslås i § 5, stk. 1, at det er en betingelse for kommunalbestyrelsens indgåelse af en kvalitetsaftale, at behandlings- og specialundervisningstilbuddet efter en samlet vurdering har den fornødne kvalitet, jf. stk. 2.

Dansk Erhverv forholder sig dog kritisk til den store grad af skøn, som lovforslaget tildeler tilsynet. Et skøn som indebærer manglende retssikkerhed for det enkelte behandlings- og specialundervisningstilbud. Kommunernes forskellige tilsyns- og godkendelsespraksisser kan i sidste ende blive udgiftsdrivende og sætte rammerne for, om det f.eks. er muligt at drive et ikke-offentligt behandlings- og specialundervisningstilbud med ti elever.

Det problematiske i, at kommunen fører tilsyn med og godkender tilbud samtidig med at de driver egne tilbud, tydeliggøres ved, at kommunalbestyrelsen skal tage stilling til behandlings- og specialundervisningstilbuddets samarbejde med de relevante kommunale myndigheder, jf. § 5, stk. 2, nr. 8. Det er helt afgørende, at der er tale om et gensidigt, forpligtende samarbejde, så det sikres, at kommunen ikke kan vurdere, at et tilbud ikke lever op til kvalitetsaftalen med begrundelse i samarbejdet, hvis samarbejdsvanskelighederne f.eks. ikke skyldes tilbuddets samarbejdsvillighed, men andre hensyn, herunder kommunalbestyrelsens ønske om at etablere et kommunalt behandlings- og specialundervisningstilbud.

Dansk Erhverv anbefaler:

- At den store grad af skøn, som lovforslaget tildeler det kommunale tilsyn indskrænkes med tydelige kvalitetsindikatorer.
- At kvalitetsaftalen stiller de samme krav til offentlige og ikke-offentlige behandlings- og specialundervisningstilbud.
- At lovforslagets § 5, stk. 2, nr. 8 omskrives fra "Behandlings- og specialundervisningstilbuddets samarbejde med de relevante kommunale myndigheder" til "Det gensidige og forpligtende samarbejde mellem behandlings- og specialundervisningstilbuddet og de relevante kommunale myndigheder".
- Ministeriet skriver, at det foreslås i § 5, stk. 2, nr. 8, at kommunalbestyrelsen skal tage stilling til behandlings- og specialundervisningstilbuddets samarbejde med de relevante kommunale myndigheder. Her vil det være centralt at sikre, at private tilbud bliver inddraget på lige fod med offentlige tilbud i disse samarbejder.

- Der skal udarbejdes en procesplan for, hvordan kvaliteten igen sikres hos et tilbud, hvis et tilbud vurderes til ikke længere at leve op til den fornødne kvalitet i den indgåede aftale.

§ 6

Dansk Erhverv anbefaler:

- Hvis der skal tilstræbes en vis ensartethed på tværs af tilbud, bør socialtilsynet i praksis stå for vurderingen af tilbuddets økonomiske forhold og kommunalbestyrelsen skal forpligtes til at følge deres indstilling. Derfor skal det indskrives i lovtæksten, at socialtilsynet i praksis fører tilsyn med behandlings- og specialundervisningstilbuddets økonomiske kvalitet, og at kommunalbestyrelsen forpligtes til at følge socialtilsynets vurdering.
- At den store grad af skøn, som lovforslaget tildeler tilsynet indskrænkes, så der sikres en ensartethed på tværs at kommunegrænser, og behandlings- og specialundervisningstilbuds retssikkerhed styrkes.

§6, stk. 1

- 1) Dansk Erhverv foreslår, at "den fornødne kvalitet" bliver kvalificeret, så der i stedet står "den fornødne behandlings- og undervisningskvalitet".
- 2) Det beskrives, at private behandlings- og specialundervisningstilbud vil skulle aflægge regnskab efter reglerne herom i årsregnskabsloven, jf. den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 7, stk. 2. Dansk Erhverv opfordrer til, at andre ejerskabsformer, også bør aflægge regnskab på samme måde, da det i højere grad skaber gennemsigtighed og mulighed for sammenligning. Hvis de andre ejerskabsformer blot benytter sig af budgetterede tal, vil det ikke give et reelt indblik i de virkelige udgifter på området.

§ 6, stk. 2 – Det er generelt Dansk Erhvervs opfattelse, at de økonomiske krav, som lovforslaget stiller, i videst muligt omfang skal gælde alle tilbud for at skabe gennemsigtighed og sammenlignelighed.

- 1) Det skal præciseres, hvad der menes med økonomisk bæredygtigt tilbud.
- 2) Denne bestemmelse er efter Dansk Erhvervs opfattelse overflødig, da der allerede stilles krav i årsregnskabsloven om, at udbytte skal oplyses. Kommunalbestyrelsen vil modtage tilbuddets regnskab, hvori oplysningerne fremgår.
- 3) Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 6, stk. 2, at i vurderingen af, om et privat behandlings- og specialundervisningstilbud har en forsvarlig økonomisk kvalitet, indgår omfang af udbetalt udbytte de seneste 5 år. Dansk Erhverv mener ikke, at udbetalt udbytte kan være relevant i forhold til at vurdere, om en privat leverandør lever op til både kvalitetskrav og økonomisk bæredygtighed. Derfor anbefaler Dansk Erhverv, at dette parameter fjernes.
- At § 6, stk. 2, 1 og 2, 1) behandlings- og specialundervisningstilbuddet er økonomisk bæredygtigt, 2) der er gennemsigtighed i behandlings- og specialundervisningstilbuddets økonomi, også kommer til at gælde for offentlige behandlings- og specialundervisningstilbud.

§ 6, stk.3

- 1) Ministeriet skriver, at "Soliditetsgrad er et nøgletal, der viser, hvor stor en del af virksomhedens samlede aktiver der ikke er finansieret af gæld. Tallet kan derfor give en indikation af, hvor store økonomiske udsving virksomhedens økonomi kan klare. En nystartet virksomhed vil normalt have en lavere soliditetsgrad end en mere veletableret virksomhed". Derfor bør der også differentieres i soliditetsgraden afhængig af, hvor længe en

virksomhed har eksisteret. Derudover kan der etableres en periode, hvor en nystartet virksomhed ikke bør være underlagt dette krav.

§ 6, stk. 4

- 1) Oplysninger om aflønning til ledelsen kan opfattes som en uensartet stramning ifht. kommunernes øvrige leverandører. Disse oplysninger vil ikke være nødvendige for at sikre tilbuddets kvalitet og økonomi, og det er en uhensigtsmæssig indblanding i private virksomheders frihed til selv at tilrettelægge sin virksomheds drift. Derfor bør det ikke indgå i en vurdering.

§ 7

Uden økonomisk gennemsigthed er det ikke muligt at sammenligne tilbud på tværs af offentlige og ikke-offentlige tilbud og dermed sikre, at borgere får den mest kvalificerede indsats til prisen. Dansk Erhverv mener ikke, at lovforslaget øger den økonomiske gennemsigthed eller sammenlignelighed på tværs af offentlige og ikke-offentlige behandlings- og specialundervisningstilbud, når der stilles forskellige krav til tilbuddene i kvalitetsaftalerne.

Kommunalbestyrelsens vurdering af, om behandlings- og specialundervisningstilbuddet forvalter offentlige midler ansvarligt, kræver nødvendigvis, at tilbuddets økonomi er gennemsigtig – uanset om det drives af en offentlig eller ikke-offentlig aktør. Lovforslaget i dets nuværende form konkurrenceforvrider, når de offentlige tilbud ikke underlægges de samme krav som de ikke-offentlige.

Dansk Erhverv anbefaler:

- At det indskrives i lovteksten, at socialtilsynet gennemgår behandlings- og specialundervisningstilbuddets årsbudget, og at kommunalbestyrelsen forpligtes til at følge socialtilsynets vurdering.
- At den store grad af skøn, som lovforslaget tildeler det kommunale tilsyn indskrænkes, så der sikres en ensartethed på tværs af kommunegrænser, og behandlings- og specialundervisningstilbuds retssikkerhed styrkes.

§ 7, stk.1

- 1) Uvedkommende udgifter for tilbuddets virksomhed bør præciseres. Følgende formulering er for upræcist til, at diverse tilbud vil kunne navigere efter kravet: ”Uvedkommende poster vil eksempelvis kunne være køb af varer og tjenesteydelser til ledelsen eller personalet, som ligger ud over sædvanlig drift eller aflønning, eller investeringer i nye aktiviteter, som ikke ligger inden for rammerne af et behandlings- og specialundervisningstilbud, f.eks. hvis tilbuddet ønsker at etablere drift af et særligt dagtilbud, jf. servicelovens § 32, eller et særligt klubtilbud, jf. servicelovens § 36.”

§ 7, stk. 2

- 1) At § 7, stk. 2 udgår fra lovforslaget, så behandlings- og specialundervisningstilbud ikke pålægges at udarbejde en selvstændig rapport, der indeholder økonomiske nøgletal, som allerede fremgår af behandlings- og specialundervisningstilbuddets årsregnskab.

§ 7, stk. 3

- 1) Revisionen af tilbuddets budget og regnskab bør være ekstern for at sikre armslængde til tilbuddenes kunder.

§ 10 Tilbagekaldelse af godkendelser, hvis kravene ikke er opfyldt

Dansk Erhverv anbefaler:

§ 10, stk. 2 og 3

- 1) Der bør stilles en kort tidsfrist for, hvornår andet tilbud skal være igangsat, så det ikke har negative konsekvenser for barnet eller den unges tarv.

§ 11 Henvisning af børn og unge

Dansk Erhverv anbefaler:

- 1) Ministeriet skriver: ” Det foreslåede vil betyde, at det vil være en kommunal opgave at henvise elever til behandlings- og specialundervisningstilbud, når et barn eller en ung har behov for både foranstaltninger i form af pædagogisk støtte og behandling efter serviceloven og behov for et specialundervisningstilbud”. Det vil herunder være vigtigt at sikre, at enten barnet, den unge, værge eller pårørende vil kunne træffe en beslutning om valg af tilbud på et oplyst grundlag. Derfor vil det være nødvendigt med en neutral vejleder tilknyttet, som uvildigt kan understøtte, at barnet eller den unge får den rette hjælp.
- 2) Det bemærkes af ministeriet på side 115 i lovforslaget, at barnets tarv altid vil skulle indgå med en vægt ved kommunalbestyrelsens beslutning om en sådan henvisning. Dansk Erhverv anbefaler, at det tydeliggøres, hvordan det sikres, at barnets tarv og ikke kommunens økonomiske hensyn får betydning for, om et barn henvises til det rette tilbud.
- Det fremgår, at den børnefaglige undersøgelse skal afsluttes senest 4 måneder efter, at kommunalbestyrelsen bliver opmærksom på, at et barn eller en ung kan have behov for særlig støtte. Det anbefales, at kommunen skal afdække og sende barnet til undersøgelser hos andre aktører, herunder hos private leverandører eller tilsvarende specialister indenfor en frist, så den børnefaglige undersøgelse ikke blot forlænges gennem længere tid, hvis private leverandører kan varetage undersøgelsen.

§ 12 Henvisning kræver aftale med beliggenhedskommunen

Dansk Erhverv anbefaler:

- 1) Dansk Erhverv er bekymret for det nye bureaukrati, dette krav potentielt kan skabe. Det er en proces, som indsætter et nyt led ind, hvilket kan forhale og komplicere processen. Det vil være u hensigtsmæssigt for, at barnet eller den unge kan få den rette hjælp samtidig med, at det vil skabe mere bureaukrati.

§ 13 Betaling kan kun ske med frigørende virkning af beliggenhedskommunen

Dansk Erhverv anbefaler:

- Det er i paragraffen centralt, at betalingen til tilbuddet fra beliggenhedskommunen ikke er betinget af, hvorvidt refusionen fra bopælskommunen er kommet beliggenhedskommunen i hænde.
- At man ikke må pålægge udgiften til taksten, da det vil kunne være konkurrenceforvridende for ikke-offentlige tilbud.

Såfremt der er behov for uddybning af ovenstående, står Dansk Erhverv til rådighed.

Med venlig hilsen

Anders Nyberg Olesen

Politisk konsulent i Velfærd & Samfund